

Raadsvoorstel

Agendapunt:

Zaaknummer: 2019-019002

Onderwerp

Concept-omgevingsvisie

Datum voorstel Datum raadsvergadering

30 maart 2021 28 april 2021

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

1. Kennis te nemen van het concept van de Omgevingsvisie Goirle.
2. In te stemmen met de koers op hoofdlijnen die wordt voorgesteld en de spelregels, die daarbij zijn geformuleerd, in het bijzonder ten aanzien van het volgende:
 - a. De rol en sturingsfilosofie: we pakken een meer netwerkende rol en sturen op global goals.
 - b. De positie van Goirle in de regio: wij kiezen positie als aantrekkelijke dorpse woongemeente met waardevolle natuur en landschappen en leveren een regionale bijdrage op het gebied van woningbouwbehoefte, extensieve recreatie, natuurbehoud, klimaatadaptatie en energie en we richten ons ook op het gebied van sociale en zorggerelateerde ontwikkelingen.
 - c. De lagenbenadering: we bouwen de omgevingsvisie op in 4 lagen (kwaliteitslaag, netwerklaag, gebruikslaag en milieulaag) en we leggen per laag kwaliteiten ontwikkelingen en rollen vast.
 - d. De koers per deelgebied: we bepalen voor elk van de 9 deelgebieden een eigen specifieke koers, waarbij we prioriteren op beleidsthema's en milieuambities bepalen, op basis van beschreven kwaliteiten, netwerken, gebruiksmogelijkheden en milieuaspecten.
 - e. De operationalisering van de omgevingsvisie: we bepalen hoe we de omgevingsvisie gaan uitwerken en hoe deze doorwerkt in de andere Omgevingswet-instrumenten, hoe we gaan monitoren en hoe we omgaan met het actualiseren van de visie.

Inleiding

Onderdeel van de implementatie van de Omgevingswet is het opstellen van een omgevingsvisie. De concept Omgevingsvisie bevat de resultaten van de tweede fase in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie Goirle. Vorig jaar is de eerste fase, de bouwstenennotitie, aan college en raad opgeleverd. Op basis van deze bouwstenennotitie zijn door de raad de 3 centrale waarden, die de gemeente Goirle typeren en het verhaal van Goirle en Riel vertellen, vastgesteld. Er is ingestemd met het onderscheiden van 9 deelgebieden en 16 beleidsthema's, waar in de Omgevingsvisie de koers voor moet worden bepaald. Ook is ingestemd met de zogenaamde 'hete hangijzers', die in de bouwstenennotitie zijn geformuleerd en waarover in de Omgevingsvisie keuzes moeten worden gemaakt. Op basis van de 'bouwstenen' is de gemeente samen met ketenpartners, ondernemers en inwoners aan de slag gegaan met het bepalen van de koers op hoofdlijnen voor de gemeente Goirle. In bijgevoegde rapportage is deze koers voor de toekomstige ontwikkeling van de fysieke leefomgeving van de gemeente Goirle vastgelegd.

Ambtelijke bijstand:

Zaaknummer 2019-019002

Agendapunt:

In het participatieplan, dat voor het proces van de Omgevingsvisie is gemaakt, is aangegeven op welke momenten besluitvorming door de gemeenteraad plaats vindt. Op advies van de raads werkgroep is besloten dat besluitvorming voor de gemeenteraad plaats vindt aan het einde van de verschillende fasen. Dit, met als doel te borgen dat de bouwstenen (fase 1), de concept-omgevingsvisie (fase 2) en de vast te stellen Omgevingsvisie (fase 3) kunnen rekenen op voldoende draagvlak bij de voltallige gemeenteraad.

Het is belangrijk te melden dat nu nog niets wordt vastgesteld. Dat doen we in de volgende fase van het proces als we de uiteindelijke omgevingsvisie gaan vaststellen. Dit besluit richt zich op het verkennen van het oordeel van de raad over de geschetste koers en ambities en het in beeld brengen of, en zo ja waar, nog verdieping nodig is. Het is belangrijk dat de raad zich uitspreekt over de geschetste koers, de visie en ambities en de opzet en diepgang van de Omgevingsvisie. De omgevingsvisie is het instrument van de raad en vormt de basis voor de nadere uitwerking in het omgevingsplan, omgevingsprogramma's en ook concrete projecten en initiatieven.

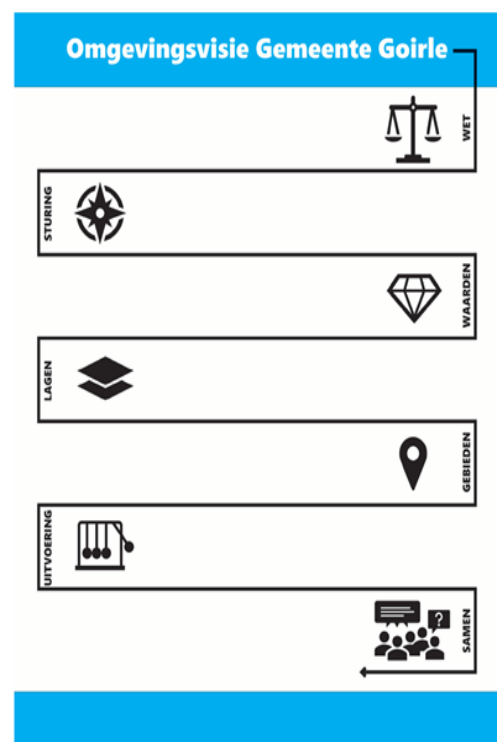
Argumenten

1.1 De concept omgevingsvisie bepaalt de koers op hoofdlijnen voor de toekomst van de fysieke leefomgeving van de gemeente Goirle.

De concept Omgevingsvisie bevat de resultaten van de tweede fase in de ontwikkeling van de Omgevingsvisie Goirle. Op basis van de bouwstenennotitie is aan de slag gegaan met het bepalen van de koers op hoofdlijnen voor de gemeente Goirle. Er is richting bepaald over de veranderende rol en sturingsfilosofie van de gemeente, het college en de raad binnen de Omgevingswet. Op basis van de lagenbenadering zijn de kernkwaliteiten die we willen borgen voor de toekomst bepaald. Duurzame netwerken zoals infrastructurele verbindingen, waar we bij nieuwe ontwikkelingen zoveel mogelijk op aan willen sluiten, zijn benoemd. Beschreven is aan welke nieuwe ontwikkelingen en activiteiten we ruimte willen bieden. Randvoorwaarden voor een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving op het gebied van milieukwaliteiten zijn in beeld gebracht. Per deelgebied is de specifieke koers bepaald. Tenslotte is in beeld gebracht hoe we de omgevingsvisie gaan gebruiken in samenhang met andere omgevingswetinstrumenten en er wordt een koppeling gemaakt met de uitvoering van de omgevingsvisie. Samengevat leidt dit tot een aantal Gôôlse spelregels, waarin de kern van de Omgevingsvisie wordt gebundeld.

1.2 De concept omgevingsvisie is integraal tot stand gekomen.

Bij het opstellen van de concept omgevingsvisie is opnieuw een breed scala aan partijen betrokken. Deze fase is begonnen met een brede ambtelijke sessie, waarbij alle beleidsambtenaren zijn betrokken. Op basis van gesprekken met onze (regionale) ketenpartners en buurgemeenten over de 'hete hangijzers' hebben we de prioritering van thema's verder aangescherpt.

Agendapunt:

Hierna heeft een bestuurlijke sessie met zowel het college als de gemeenteraad plaatsgevonden over de veranderende rol van de gemeente binnen de Omgevingswet en de gevolgen die dit heeft voor de ambitiebepaling in de omgevingsvisie. Hierna is een eerste concept versie van de omgevingsvisie opgesteld. De hoofdlijnen hiervan zijn tijdens de Tweede Week van de Omgevingsvisie in december 2020 en januari 2021 zowel bestuurlijk als met onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en (regionale) ketenpartners besproken. Deze input is in de voorliggende concept omgevingsvisie vertaald.

2.a.1 We laten los wat kan.

Onder de Omgevingswet en vanuit de organisatievisie draait het om ruimte geven en partners en inwoners vroegtijdig betrekken, maar het algemeen maatschappelijk belang hierbij niet uit het oog te verliezen. Oftewel loslaten wat kan, maar op onderdelen in regie blijven. We groeien toe naar een andere verhouding tussen overheid en samenleving.

We gaan meer richting een 'netwerkende' rol groeien. Waarbij we dus zowel meer van 'buiten naar binnen' werken als meer kwalitatief op achterliggende doelen willen sturen. De mate waarin we dit doen verschilt wel per thema. Waar de grens tussen 'ruimte bieden aan de samenleving' en 'regie pakken vanwege algemene maatschappelijke belangen' precies ligt zal komende jaren middels het politieke debat verder geconcretiseerd worden, maar met deze omgevingsvisie zetten we op hoofdlijnen een eerste stap.

2.a.2 We sturen op global goals.

In de 'Uitvoeringsagenda B&W 2018-2022' is een relatie gelegd tussen de ambities uit het Bestuursakkoord en de Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties (Global Goals). In de omgevingsvisie maken we duidelijk aan welke Global Goals onze ambities en beleidsuitspraken een bijdrage leveren.

Agendapunt:

2.b We leggen vast welke positie we regionaal willen innemen.

Goirle is onderdeel van en werkt samen in de regio Hart van Brabant. We sluiten met de omgevingsvisie aan op de regionale visie, o.a. uitgewerkt in de Strategische Meerjaren Agenda, en vertalen deze naar het lokale schaalniveau. Onze centrale waarden zijn ook kaderstellend voor de mate waarin we (boven)regionale opgaven willen inpassen. We kiezen hierbij positie. We leveren een regionale bijdrage op het gebied van woningbouwbehoefte op korte en lange termijn en vervullen een belangrijke regionale rol op het gebied van extensieve recreatie, natuurbehoud, klimaatadaptatie en energie. We richten ons ook op het gebied van sociale en zorggerelateerde ontwikkelingen, zowel op economisch als ruimtelijk vlak.

2.c.1 Onze koers bepalen we gelaagd.

In de omgevingsvisie leggen we enerzijds vast welke kwaliteiten we willen behouden en anderzijds aan welke ontwikkelingen we ruimte willen bieden.

Om inzichtelijk te maken welke keuzes we daarbij maken bouwen we de omgevingsvisie op in een aantal 'lagen':

- de onderliggende 'Kwaliteitslaag'.
- de duurzame 'Netwerklaag'.
- de gewenste 'Gebruikslaag'.
- de kaderstellende 'Milieulaag'.

Per laag en per onderdeel van deze laag worden de visie, ambities en doelen om deze te bereiken beschreven. We nemen hierbij ook doelen en ambities op die deels buiten de directe beïnvloedingssfeer van de gemeente liggen. We beschrijven daarom ook per laag welke rol wij voor ons als gemeente zien.

We maken bij nieuwe ontwikkelingen en initiatieven de afwegingen op basis van de mate waarin deze:

1. De kwaliteiten positief en negatief beïnvloeden,
2. Aansluiten op de bestaande netwerken,
3. Passen binnen de beoogde ontwikkelingen in de gebruikslaag
4. Zich verhouden tot de diverse milieuaspecten.

2.c.2 In de kwaliteitslaag liggen de kernkwaliteiten die we willen borgen.

De laag die de minimale kwalitatieve kaders bepaalt om het landschap duurzaam en robuust in te richten is de kwaliteitslaag. Deze laag is van belang om het veranderende landschap (onder andere door klimaatverandering) en uitdagingen in gebruik (waaronder de landbouwtransitie, energietransitie, woningbouw en toename van recreatie) goed te kunnen inpassen. Het waarborgen van de kenmerkende (cultuurhistorische) kwaliteiten van het Gôolse landschap voor de toekomst is hierin een belangrijk aspect. We willen ervoor zorgen dat ontwikkelingen bijdragen aan deze kwaliteiten. In deze laag worden de visie, de doelen, de kwaliteiten en de rollen vastgelegd voor:

- bodem en watersysteem
- waardevolle landschaptypologieën
- cultuurhistorie

Agendapunt:

2.c.3 In de netwerklaag liggen de infrastructurele verbindingen die gebruikt kunnen worden voor praktische afwegingen.

Naast de landschappelijke structuren zijn infrastructurele routes en ruimtelijke knooppunten zoals de dorpskernen en linten belangrijk voor de samenhang, het gebruik en verplaatsing binnen de fysieke leefomgeving. Hetzelfde geldt voor het energienetwerk. De bestaande netwerken vormen een ordeningsprincipe. We bouwen voort op bestaande netwerken en volgen de capaciteit van de infrastructuur. Waar nodig investeren we samen met onze partners in deze netwerken. In deze laag worden de visie, de doelen, de kwaliteiten en de rollen vastgelegd voor:

- duurzame mobiliteit
- energienetwerk
- klimaatrobuuste infrastructuur

2.c.4 In de gebruikslaag beschrijven we welke ruimtelijke ontwikkelingen en activiteiten we de ruimte bieden.

Om aantrekkelijk te blijven voor inwoners, ondernemers en bezoekers is het belangrijk om voldoende ruimte te bieden aan bestaande en nieuwe activiteiten en functies. We bieden ruimte aan maatschappelijke opgaven. In deze laag worden de visie, de doelen, de opgaven, de rollen en de gebieden vastgelegd voor:

- realiseren van een robuust groen- en natuurnetwerk
- verstedelijking
- levendig centrum en florerende detailhandel
- groene, gezonde en toekomstbestendige wijken
- iedereen vitaal
- vitale, innovatieve en duurzame bedrijventerreinen
- mix van recreatie, landbouw- en energietransitie met het landschap als kader

2.c.5 In de milieulaag bepalen we de grenzen voor de kwaliteit van onze leefomgeving.

In deze laatste laag stellen we grenzen aan de gewenste ontwikkelingen. We willen namelijk een veilige, gezonde en duurzame leefomgeving voor onze inwoners garanderen. We sturen op milieukwaliteit. Hierbij is het belangrijk om aandacht te hebben voor de huidige milieukwaliteit en waar mogelijk te sturen op gezondheid, veiligheid en duurzaamheid. In deze laag worden de visie, de doelen en de rollen beschreven voor deze milieuaspecten.

2.d Niet ieder gebied in onze gemeente is hetzelfde.

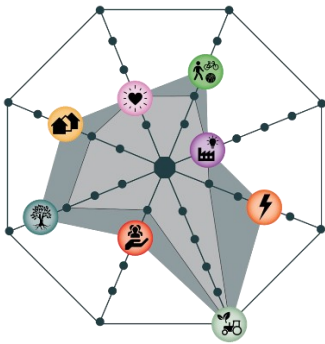
De gewenste bescherming van bestaande kwaliteiten en de ruimte die we voor nieuwe ontwikkelingen willen bieden is dan ook gebiedsspecifiek. We gaan gebiedsgericht werken. We onderscheiden hierbij negen verschillende gebieden die qua karakter, context en ontwikkelingen dusdanig verschillen dat we hier gebiedsspecifiek beleid voor opstellen:

- Buitengebied West
- Buitengebied Midden
- Buitengebied Oost
- Dorpskern Riel
- Woonwijken Goirle
- Centrum Goirle
- A58-zone
- Veertels

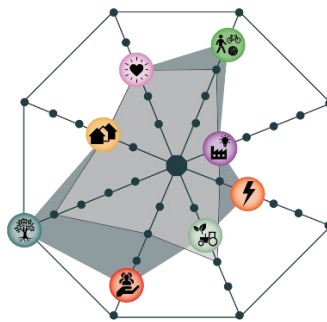
Agendapunt:

- Tijvoort

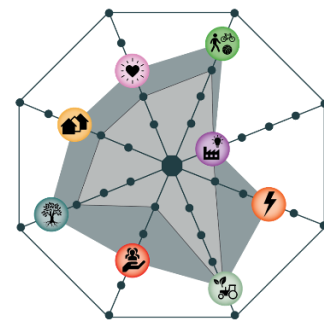
Per gebied zijn de visie en doelen concreter gemaakt door de kwaliteiten, netwerken, gebruik en milieuaspecten te benoemen. Met behulp van de spinnenwebben prioriteren we beleidsthema's en brengen we de gewenste beweging in beeld (waar staan we nu en waar willen we naar toe). Op een aantal thema's bepalen we per gebied wat onze ambitie omtrent de milieukwaliteit is.

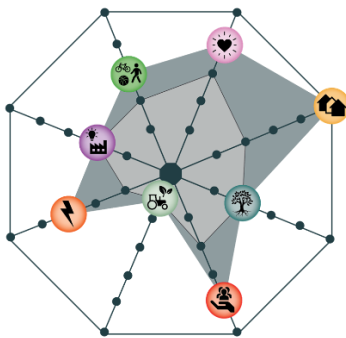
Buitengebied West
Prioriteit landbouw en duurzame energie

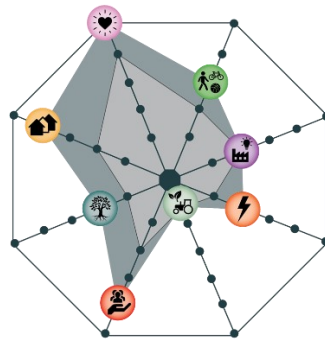
Buitengebied Midden
Prioriteit groen, natuur, inclusie en recreatie

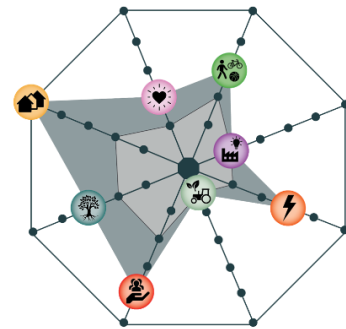
Buitengebied Oost
Gemengd gebied, ruimte op alle thema's behalve bedrijven

Riel
Prioriteit wonen, levendigheid, inclusie en duurzame energie

Goirle centrum
Prioriteit levendigheid, wonen, inclusie

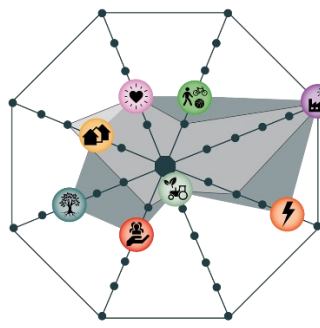
Woonwijken Goirle
Prioriteit wonen, inclusie, groen en duurzame energie

Agendapunt:

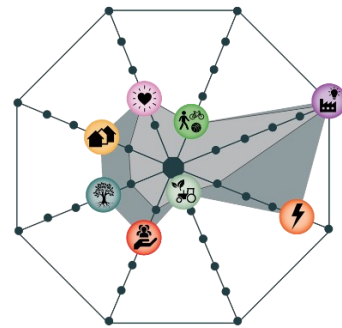
A58-zone

Prioriteit duurzame energie, wonen, groen en natuur

Tijvoort

Prioriteit bedrijven, duurzame energie, groen en klimaat-adaptatie

Veertels

Prioriteit bedrijven en duurzame energie, beperkte verkleuring naar wonen aan de randen

2.e.1 De omgevingsvisie moet worden uitgevoerd.

De visie en ambities in de omgevingsvisie moeten niet alleen op papier worden gezet, maar ook worden uitgevoerd. De omgevingsvisie heeft een duidelijke relatie met het omgevingsplan en omgevingsprogramma's. De omgevingsvisie vormt de beleidsmatige basis voor het omgevingsplan. Als een initiatief in zijn geheel niet blijkt te passen in het omgevingsplan, dan kan hiervan afgeweken worden en kunnen we terugvallen op de omgevingsvisie. Hiervoor zijn de afwegingen uit de beleidskeuzes uit de omgevingsvisie van belang.

De omgevingsvisie stelt ambities voor de toekomst en formuleert hiervoor het strategisch beleid aan de hand van kaders en richtlijnen. Gewenste verdere uitwerking van het strategisch beleid kan op tactisch/operationeel niveau plaatsvinden via het programma-instrument. Momenteel werken we aan de volgende programma's:

- Programma Actieplan geluid
- Programma Water
- Programma Groen
- Programma Mobiliteit
- Woningbouwprogramma

Daarnaast verkennen we de meerwaarde van een duurzaamheids- of energieprogramma.

De omgevingsvisie gaat uit van realisatie van projecten. Als gemeente stimuleren en ondersteunen we initiatieven die bijdragen aan de centrale waarden, beleidskeuzes per laag en gebiedsprioriteiten in de omgevingsvisie. In de uitvoering geven we daadwerkelijk vorm aan de gestelde ambities in de praktijk en hiervoor gebruiken we een projectenmatrix.

2.e.2 We willen zien of ambities verwezenlijkt worden en/of bijstelling van de omgevingsvisie nodig is.

Met de omgevingsvisie hebben we een koers en een flexibel raamwerk voor de inrichting van onze fysieke leefomgeving. Met het monitoringssysteem houden we zicht op de voortgang van onze koers. In de omgevingsvisie beschrijven we met welke instrumenten we willen monitoren.

Agendapunt:

Er is geen wettelijke actualiseringstermijn voor omgevingsvisies. In de geest van de Omgevingswet moet de omgevingsvisie 'elke dag vers' gehouden worden. Dit is in de praktijk niet werkbaar, daarom werken wij met een ambtelijke actualiseringscyclus van eens per jaar en een bestuurlijke actualiseringscyclus van eens per twee jaar om de omgevingsvisie voldoende scherp en bij de tijd te houden. De evaluatie van de omgevingsvisie bij het opstellen van het omgevingsplan is hierbij de eerste logische vervolgstap. We kiezen voor deze korte cyclus omdat de Omgevingswet en bijbehorende instrumenten nieuw zijn. Op termijn bekijken we of we de tijdsdoorloop van de cyclus kunnen verlengen.

Kanttelingen

1.1 We hebben niet iedereen bereikt.

Bij het opstellen van de concept omgevingsvisie is opnieuw een breed scala aan partijen betrokken. Ook in deze fase is geprobeerd om bij zoveel mogelijk inwoners, ondernemers, gebruikers en (keten)partners input op te halen. Tientallen mensen hebben deel genomen aan de verschillende sessies, maar niet iedereen uit onze gemeente heeft meegedaan. Corona zal daarbij ongetwijfeld van invloed zijn geweest. Niet voor iedereen is digitaal een aansprekende manier van communiceren. Het kan ook zijn dat dit onderwerp toch bij veel inwoners en ondernemers (nog) niet zo leeft.

2.1 Als geen richting wordt meegegeven, is onduidelijk of er draagvlak is.

Deze 2^e fase in het proces van de omgevingsvisie, richt zich op het verkennen van het oordeel van de raad over de geschetste koers en ambities en het in beeld brengen of, en zo ja waar, mogelijk nog verdieping nodig is. Als niet wordt aangegeven of er draagvlak is voor deze concept omgevingsvisie, weten we niet waar we ons in de laatste fase nog op moeten richten en is niet duidelijk waar bijstelling en/of verdieping van de visie nog nodig is.

2.2 De operationalisering van de omgevingsvisie vraagt tijd en middelen

In de omgevingsvisie leggen we onze visie en ambities voor de fysieke leefomgeving vast. De verdere uitwerking en operationalisering van de omgevingsvisie in programma's, het omgevingsplan en concrete projecten kost tijd en middelen, zowel qua capaciteit als financieel. Ten aanzien van het uitvoeren van de programma's en projecten zal na vaststelling van de visie moeten worden bekeken in welk tempo en welke volgorde dit kan worden uitgevoerd. Dit is afhankelijk van wettelijke verplichtingen, prioriteiten van bestuur, beschikbare capaciteit en beschikbare middelen.

Financiën

De concept omgevingsvisie maakt onderdeel uit van het proces om te komen tot een omgevingsvisie. Hiervoor zijn de benodigde budgetten al eerder beschikbaar gesteld. De opdracht wordt binnen de gestelde financiële kaders uitgevoerd.

Samenwerking

Eerder is besloten het opstellen van de omgevingsvisie niet meer in GHO-verband uit te voeren. De gemeenten Hilvarenbeek en Oisterwijk zijn wel betrokken bij de tweede week van de omgevingsvisie. Dit geldt ook voor ons andere buurgemeenten. Kennis en ervaring opgedaan met het opstellen van de Goirlese Omgevingsvisie wordt wel in GHO-verband gedeeld.

Agendapunt:**Communicatie**

Voor het proces om te komen tot een Omgevingsvisie is een participatieplan opgesteld. In elke fase wordt gestart op ambtelijk niveau en met de raads werkgroep, daarna worden externe partijen betrokken en wordt de fase afgerond met besluitvorming over de (deel)producten. Onze inwoners, ondernemers, gebruikers en partners wordt ruimte geboden om, met verschillende mate van intensiviteit, te participeren in proces. In deze fase zijn verschillende participatiesessies georganiseerd met de ketenpartners, ondernemers, inwoners, raad en college. De participatiesessies hebben voor de gemeenteraad opnieuw een functie vervuld als beeldvormende vergadering.

Vervolg

Nadat de gemeenteraad kennis heeft genomen van de concept omgevingsvisie en een oordeel heeft geformuleerd over de belangrijkste uitgangspunten, start de laatste fase van het proces om te komen tot een Omgevingsvisie. Met de input van de raad kijken we of, en op welke wijze, nog verdieping nodig is. We maken een slag om de omgevingsvisie digitaal te kunnen implementeren. Daarna start het proces tot vaststelling van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie zal daarbij voor eenieder ter inzage worden gelegd, waarbij zienswijzen bij uw raad kunnen worden ingediend. De planning is er op gericht de omgevingsvisie voor het eind van dit jaar vast te stellen.

Bijlagen

Concept omgevingsvisie Goirle

burgemeester en wethouders van Goirle

Mark van Stappershoef, burgemeester
Jolie Hasselman, secretaris

Agendapunt:

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 30 maart 2021

gelet op de Gemeentewet;

b e s l u i t :

1. Kennis te nemen van het concept van de Omgevingsvisie Goirle.
2. In te stemmen met de koers op hoofdlijnen die wordt voorgesteld en de spelregels, die daarbij zijn geformuleerd, in het bijzonder ten aanzien van het volgende:
 - a. De rol en sturingsfilosofie: we pakken een meer netwerkende rol en sturen op global goals.
 - b. De positie van Goirle in de regio: wij kiezen positie als aantrekkelijke dorpse woongemeente met waardevolle natuur en landschappen en leveren een regionale bijdrage op het gebied van woningbouwbehoefte , extensieve recreatie, natuurbehoud, klimaatadaptatie en energie en we richten ons ook op het gebied van sociale en zorggerelateerde ontwikkelingen.
 - c. De lagenbenadering: we bouwen de omgevingsvisie op in 4 lagen (kwaliteitslaag, netwerklaag, gebruikslaag en milieulaag) en we leggen per laag kwaliteiten ontwikkelingen en rollen vast.
 - d. De koers per deelgebied: we bepalen voor elk van de 9 deelgebieden een eigen specifieke koers, waarbij we prioriteren op beleidsthema's en milieuambities bepalen, op basis van beschreven kwaliteiten, netwerken, gebruiksmogelijkheden en milieuaspecten.
 - e. De operationalisering van de omgevingsvisie: we bepalen hoe we de omgevingsvisie gaan uitwerken en hoe deze doorwerkt in de andere Omgevingswet-instrumenten, hoe we gaan monitoren en hoe we omgaan met het actualiseren van de visie.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 28 april 2021.

, de voorzitter

, de griffier